

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Kasteelpark Kolmont

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Kasteelpark Kolmont
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Tongeren
Deelgemeente:	Overrepen
Bron:	Schepping: 2018-01-29 Bijwerken: 2018-02-06 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/305877
Coördinaten:	Breedte: 5.41713397323 Lengte: 50.7997139893

Primaire tekst

Bewaard park in landschappelijke stijl, in eerste fase aangelegd in het derde kwart van de 19de eeuw, maar nadien nog meermaals aangepast. Teruggaand op een minstens 18de-eeuws kasteel of herenhoeve met visvijvercomplex ten westen van de Burchtstraat en aansluitend bij de tot de 12de eeuw opklimmende burcht van Kolmont ten oosten.

De gronden waarop het huidige kasteel zich bevindt, behoorden tot de heerlijkheid van Kolmont en werden in 1761 door prins-bisschop Johan Theodoor van Beieren (1703-1763) in erfbezit gegeven aan Arnold Chretien de Bellefroid (1717-1792). Tegenover de burchtruïne ten oosten moet er toen ook ten westen van de Burchtstraat al een kasteel of herenhoeve bestaan hebben (nu Burchtstraat 85 straatzijde). Een groot semi-gesloten tot gesloten volume wordt respectievelijk voorgesteld op de Villaretkaart (1745-1748) en de kaart van de Ferraris (1770-1778). Omstreeks 1835 registreert het primitief kadaster verschillende leden van de wijdvertakte de Bellefroid familie als eigenaar. Aangenomen wordt dat de toen talrijke kunstmatige vijvers in de vallei van de Fonteinbeek in verband staan met de uitbating van het familiedomein de Bellefroid, actief in de viskweek. Deze familie is ook elders in de viskweek actief geweest, onder meer in Munsterbilzen en later in Heverlee. In 1866 wordt de bouw van een nieuw kasteelvolume kadastraal geregistreerd (nu Burchtstraat 85 parkzijde). Dit eigendom wordt in 1877 bewoond door Joseph Jacques Henri De Coune (1804-1880), sinds 1861 echtgenoot van Virginie Thérèse Henriette de Bellefroid. Het vroegere kasteel of herenhoeve wordt wellicht omgebouwd tot portierswoning. Via erfenis is het eigendom in handen gekomen van magistraat Armand Louis Isidore Claessens (1883-1959). Deze laat het kasteel omstreeks 1920 in neobarokke stijl uitbreiden en verfraaien (kadastraal geregistreerd in 1922). Vermoedelijk worden aanpassingen doorgevoerd aan de portierswoning. Het kasteel-eigendom wordt nadien bewoond door ridder, later baron Erard Armand Marie de Schaetzen (1904-1997), oud-burgemeester van Tongeren en achterkleinkind van Louis Ulric Léon de Schaetzen (1793-1880) en Marie-Thérèse de Bellefroid (1808-1905). Na het overlijden van zijn echtgenote in 2002 wordt het domein verkocht aan de huidige eigenaar, familie Tans. In 2007 is het landgoed met 28 ha vergroot door aankoop van valleigronden die voorheen bij het voormalige kasteel Borghof of Burghoven behoorden.

Een park in landschappelijke stijl

Bij het midden 19de-eeuwse kasteel, ingeplant op de valleiflank, is een park in landschappelijke stijl uitgebouwd met rondgaande padenstructuur en parkbosgordel ten noorden en ten westen. Langsheen de Burchtstraat is in het beekdal een siervijver aangelegd, ter vervanging van de voormalige visvijvers. Het domein heeft vanaf de Burchtstraat twee toegangen gekend, één nabij het voormalige kasteel of herenhoeve en één nabij de overbrugging van de Fonteinbeek. De moestuinen moeten aanvankelijk buiten de parkstructuur gelegen hebben, ten noordoosten van het kasteel. De burchtruïne en het omringende

bos aan de oostzijde van de Burchtstraat zijn naar verluidt in het blikveld opgenomen, met een visuele relatie tussen het 19de-eeuwse kasteel en de burchtsite. Deze aandacht voor ruïnes paste in het (romantische) concept van de landschappelijke parkaanleg. Het bos heeft meer het karakter gekregen van een park onder andere door de plaatsing van beelden langs de wandelpaden en de aanplanting van solitaire bomen en bomengroepen.

Op de militaire topografische kaart opname 1933 verschijnt een nieuw en deels ommuurd moestuinencomplex met nutsgebouwen ten noorden van het kasteel, in relatie tot de uitbouw van een fruitbedrijf langs de nieuw getraceerde Burchtstraat. Dit bedrijf met gesloten gebouwenbestand en hoge inrijpoort heeft een ruim areaal omhaagde hoogstamboomgaarden. Hekwerken met bakstenen pijlers sluiten het verruimde domein af. De zuidelijke toegangsweg is na verloop van tijd opgegeven en de westelijke parkbosgordel heeft terrein verloren ten voordele van het areaal hoogstamboomgaard. Dichter bij het kasteel is een nieuwe westelijke parkbosgordel uitgebouwd.

Het huidige park

Het huidige park bewaart de basisaanleg uit het midden van de 19de eeuw met een breed glooiende gazonpartij die zich vanaf het kasteel oostwaarts uitstrekt tot aan de ovaalvormige siervijver. Dit uitzicht biedt nog steeds een oostwaarts perspectief op de vallei van de Fonteinbeek en de dalflank met burchtruïne. Een brede zuidwestelijke parkbosrand en een smallere noordelijke rand begeleiden dit perspectief. Vanaf de voormalige kasteelhoeve leidt een gebogen en gekasseide toegangsweg tot achter het kasteel. Aansluitend bij het kasteel is een sierpadenpatroon met grasparties bewaard. Het park is langsheen de Burchtstraat voorzien van een lage geschoren afsluitingshaag van meidoorn. De hoofdtoegang aan de Burchtstraat 85 is afgesloten door een laag witgeschilderd spijlenhek geflankeerd door dito voetgangerspoortjes en gevat tussen bakstenen pilasters en muurpartijen. Ook aan de zuidzijde bevindt zich een gelijkaardige diensttoegang.

Noordwaarts van het kasteel ligt de vroegere, nog deels ommuurde moestuinruimte met herbestemd nutsgebouw en tennisbaan, voorafgegaan door een symmetrische siertuin met geschoren hagen. De hoeve aan de Burchtstraat 35, uitgebaat als fruitbedrijf, is nog steeds mee geïntegreerd in de huidige parkaanleg. De westelijke en noordelijke omranding van het park is ingenomen door uitgestrekte omhaagde hoogstamboomgaarden, geplaatst in een regelmatig plantverband. De burchtruïne met kunstmatig aangelegde burchtheuvel, midden in het Kolmontbos, is in beperkte mate zichtbaar vanaf de openbare weg.

Bomen

Het park is niet bezocht, waardoor er geen gedetailleerde lijst met specifieke boomsoorten is opgemaakt.

In de parkbosranden komt in elk geval een hoge diversiteit aan parkbomen voor met onder meer bruine beuk en plataan als loofboomsoorten en dennen en mammoetboom als naaldboomsoorten. Plaatselijk zijn er enkele accenten met hoog opgaande Italiaanse populier.

Auteur: Himpe, Koen

Datum: 2018

Titel Text: Kasteelpark Kolmont

Grafische documenten

Tongeren (Overrepen), Burchtstraat: kasteelpark Kolmont (Verboven, Hilde, 08-01-2018, ©Vlaamse gemeenschap)

Tongeren (Overrepen), Burchtstraat: vijver in het kasteelpark
Kolmont (Verboven, Hilde, 08-01-2018, ©Vlaamse gemeenschap)

Tongeren (Overrepen), Burchtstraat: Kasteelpark Kolmont (Kinnaer, Anse, 29-01-2018, ©Vlaamse gemeenschap)

Bibliografie

DE SCHAETZEN G. 1975: *Les Schaetzen dans la 'Bonne Ville' de Tongres*, 1975.

DIRIKEN P. 2014: *Het Haspengouws kastelenlandschap*, Georeto, Kortesseem, 256.

SCHLUSMANS F. m.m.v. VANTHILLO C. 1990: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Tongeren, Kantons Riemst - Tongeren, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 14N1*, Brussel, Turnhout.

DE HAAN A., KINNAER A. & VERBOVEN H., 2017: Valleien van Mombeek en Fonteinbeek met burcht en bos van Kolmont [online], <https://id.erfgoed.net/teksten/203586> (geraadpleegd op 26 januari 2018).

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/97617>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135256>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/37529>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 19de eeuw

Typologie: afsluitingshagen, hoogstamboomgaarden, kasteeldomeinen, ommuurde moestuinen, private parken, sierhagen, vijvers

Context: burchten